

ABONAMENTUL:

un an 160 Lei
 prin autoritatea, insti-
 tutională 250 Lei
 Exemplarul 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
 și
 ADMINISTRAȚIA
 A R A D
 Strada V. Alexandri No. 6.

CHEILE ARDEALULUI. Intre Paris și Budapesta

Una din ședințele parlamentare, Dl Goga face o discuție severă politicești lorga-Ardeleanu, cu privire la normele care înțeleg să administreze Ardealul. Dela început Ardealul este considerat ca a șaptea, spiță de țară, de oarece nici în unul rezorturile ministeriale nu a numit un Ardelean, a fost o adevărată amăgire, de o mare deziluzie, nu era Dlul Dr. Hațegan, ca ministrul Ardealului. Rugat să explice această însărcinare nu în timpul alegerilor cu comisiunea, că după alegeri i se dă un minister unde să poată lucra efectiv și de unde să se poată vedea și contribuția Ardealului la bine înțeles luându-și toată răspunderea.

Argetoianu — spiritul rău al Dlui lorga — de frică să nu pierdă alegerile în Ardeal, unde aveau nici un fel de legătură cu maslele populare, l'au înmănat să facă cât de mari comisuni ardelenilor, până ce trece alegerile, pe urmă vor vedea ce este de făcut.

Alegerile s'au făcut așa după ce știți cu toții n'au lipsit una din mișeliile trecute, dintr-o pară că au fost și mai înșelate de cât cele făcute de Ardeleani, măcar că erau făcute cu concursul lor. Cu toate ticăloșiile comise, rezultatul votului a fost favorabil pentru guvern și foarte dăunător pentru național-țărănesc. Sufletul poporului Ardelean a rămas pe lângă adevărații conducători, care și la vremea bună și la vremuri rele stăteau cu toată dragostea, la dispoziția de nevoile lui. Guvernul Argetoianu, nemulțumit de rezultatul votului, au căutat să se rădă pe Dl Dr. Hațegan, așezându-i învinuirea că nu-a înmănat mâna tare în Ardeal, pentru a menaja pe național-țărănesci. Rezultatul a fost, că propunerea dată nu a fost ținută, care cauză Dl Hațegan a demisionat, scârbit de l'ariseismul tocmai tehnicienilor, care una spun și alta — românul unor astfel de oameni le spune: talere cu două fețe. După cele de mai sus se vede destul de bine rostul, de care Dlul Dr Hațegan ca ministrul Ardealului, tocmai în timpul alegerilor.

În succesul alegerilor din Ardeal a făcut pe Dl lorga, în răspunsul pe care l'a dat Dlul Goga să spună că e neputincios de Ardeal, deoarece cheile Ardealului nu sunt în mâna lui, ci în mâna altora.

Toată lumea știe — de la mic la mare — că cheile nu pot fi de cât în mâinile aceluia, care o viață întreagă le-a păstrat nemurdărite — credință și sinceritate, în mâinile aceluia, care fără odihnă — zi și noapte — a lucrat și lucrează pentru binele și bunul renume al neamului său. Purtătorul cheilor, nu poate fi decât Maniu, salvatorul Ardealului făuritorul Unirei cu patria mamă. În mâinile lui trebuie, să stea misterioasele chei, căci numai el le știe păstra și întrebuința, când trebuie și cum trebuie, demnitatea și prestigiul țării să nu fie atinse.

Dle lorga, cheile Ardealului nu se pot căpăta, de cât respectând legea, respectând libertatea, respectând tot ce înalță pe om. Blândețea și bunătatea — nu ura și persecuția să fie norma de conducere în Ardeal, dacă vrem să ajungem la cheile lui. Ori în concepțiile Dtale de conducere vedem, că nu prea vrei să ții socoteală de marile postulate, care garantează liniștea și siguranța omului. Că legile nu le respecti, cred că n'o să tăgădușii, mai ales, că ții foarte mult, să-ți faci o fală, aruncând în fața lumii, care te ascultă, că legea care e făcută de oameni, nu te poate împiedica, cărd e vorba să faci un lucru bun.

Lucru bun e ceia ce ai făcut cu funcționarii administrativi — căroră legea le interzice dreptul de a candida, — luându-i de la funcțiile lor și forțându-i se candida pe listele guvernului Dtale. Ce mai exemplu pentru funcționarii însărcinați cu aplicarea legilor! Nu găsești că autoritatea de stat suferă prin politicizarea funcționarilor?

Mergând pe drumul indicat de

Dta, o să asistăm la încăerări între funcționarii mai mici și șefii lor deveniți parlamentari. Imparțialitatea în rezolvirea chestiunilor, să rămăie o literă moartă din moment ce Inspectorii, Directorii, etc i-ați împins pe panta nenorocită a politicești.

Lucru bun faci Dta, când calci în picioare legea cametei, legea cu care bieții debitor se mai putea apăra contra cămătarilor, — lucru bun faci când nesocotești legea cumulului, cu scopul de a-ți apăra prieteni, care ar fi atinși de ea, — lucru bun faci, când iei din mâna statului averi, pe care le dai în mâna cămătarilor liberali (gazul-metan). Dacă ar fi să cităm toate actele Dtale am constata, că la fie care pas pe care îl faci este o călcare de lege. Când la temelia unui stat nu tronează legea, acolo lucrurile nu pot merge bine — dreptatea este desconsiderată în văzul tuturor — împărțindu-se după criterii pur sentimentale.

Alte fapte, care te depărtează de cheile Ardealului sunt: favoritismul, samavolniciile și persecuțiile de tot felul contra național-țărăniștilor, contra aceloră, care au stat alături de Dta, când erai atacat — în mod murdar — de liberali, în tot ce aveai mai sfânt și nobil. Acum, Dle lorga, asistăm — cu mâinele încrucișate — la spectacolul trist și nu putem îndeajuns să ne mirăm, cum de ai ajuns la așa frățietate cu acei care o viață întreagă, n'au avut pentru Dta de cât cuvinte de hulă și batjocoră. Să fie oare puterea la care te-a făcut să ajungi, dându-ți concursul în furatul urnelor? Altă explicare nu poate fi.

Sălcianu.

Politica internă a Ungariei care trebuie să aibă drept obiectivi refacerea economică a țării, a luat o nouă turnură determinată de situația precară în care se zbate vecina noastră. Această politică internă este însă, în mare măsură, am putea zice, în întregime, strâns legată de politica externă. Succesul ei este chiar condiționat de aceasta din urmă.

Dacă ne ocupăm, în articolul de față chiar succint, de această chestiune este că noile orientări ale Ungarie iau pătruns în apele în care România navighează deja de mult.

Dat fiindcă Franța a ajuns, prin eforturi enorme, să se impună arbitru situației economice în Europa și să dicteze pe piețele economice, politica țărilor, care au nevoie de sprijinul francez spre a-și salva finanțele și economia, trebuie să fie, incontestabil, plăcută celor dela Paris. Și, Parisul este democrat, pacifist, și, mai presus de toate, dorește respectul tratatelor de pace.

Ungaria de ieri, Ungaria guvernată, un deceniu, de contele Bethlen, nu era nici democrată, nu era nici pacifistă și nu acorda, de bună voie, nici un respect tratatelor, cari au adjudecat teritorii Miceii Antante.

Amiciția guvernanților de ieri era prea vădită pentru legitimiștii din Germania și Austria, pentru fasciști imperialiști a lui Musolini, iar pregătirea cetățenilor din interiorul țării era prea pronunțată revanșardă.

Prietenia cu legitimiștii germani și austriaci, vădea intențiunea readucerii aceloră cari prin oarba lor ambiție de stăpânitori atotputernici au fost în primu

rând cauza marelui război or readucerea lor însemna, război.

Amiciția cu fascismul italian, revizionist și el, lăsa să se întrevadă iar pregătirile ce se făceau și, dealtfel, se continuă și azi în interiorul țării, ne asigurau că Ungaria este revanșardă, că vrea împingerea granițelor sale până acolo unde — după cum se spune la Budapesta — Istoria o îndreptățește. Aceasta fără să se țină seamă de dreptul autodeterminării popoarelor, de configurația demografică a teritoriilor detașate.

Acum, când foamea și falimentul bat în ușa vecinei noastre, dânsa s'a văzut nevoită să-și schimbe ținuta. Din țănoșă și amenințătoare ce era s'a făcut umilă și miloagă.

Istoria și nevoile o silecu să între apele păcii, să piloteze atentă printre farurile, cari sunt tratatele de pace și drepturile popoarelor, pe cari le-a supus un mileniu, dar mândria și aristocrația îi sileau barca în altă direcție.

Parisul!... Nach Paris!... Aceasta deviza în 1914, aceasta este și acum. Atunci cu arma în mână, spre a ocupa, acum cu șira spinării încovoiată spre a obține îndurare. Dar între Paris și Budapesta sunt atâtea stații. E mica antantă, sunt tratate și este ritmul vremurilor noi. Sunt interesele Europei, care vrea liniște, spre a se putea salva din grea sa situație.

Ne place să credem că la Budapesta să știe bine acest lucru și dacă turnura în politica Ungarie s'a făcut lăpădându-se tot ce eri se îmbrățișa, atunci putem nădăjdui că mâine prietenia între România și Ungaria nu va fi împiedecată de nimic.

A.

Foileton.

Pe Zeppelin.

Continuare (5).

Și se sculă din fotoliul său și se îndreptă spre un dulap de forma unui frigorifer. Il deschise și învărtind un robinet lăsă să curgă într'un vas de porcelan un lichid purpuriu până mi-l umplu.

— Asta e vinul tău, îmi spuse așezând vasul plin și un pahar de argint pe masa, cea la apăsarea unui buton se declanșă din perețele Zeppelinului și se opri între noi.

— Mersi . . . i-am mulțumit rece și prozaic.

— Știi și franțuzește? se miră de mine că „mulțamul“ nu i-am fost zis în limba moldo-valahă.

— De, — asta e moda la noi, căutam să înlătur alte interogatorii.

Cât de cât știm și franțuzește, dar, și cine nu știe, așa-ți răspunde: „mersi“, „bonjur“ „par exemplu“ „orevoar“ . . . fiindcă sunt la modă . . . De ce te miri? — ?? . . .

— Da, da, sunt la modă, astea...

— De ce e mătania asta la voi pentru o altă limbă, că doar aveți una, cum o știu, frumoasă, bogată! Să nu uit, îți voi vorbi și de limba noastră . . . Și până una-alta, să nu ne uităm de rămașag. Cu bine! „Înghiț“ în sănătatea voastră, cari sănateți și în a celor cari numai de acum vor fi . . . îmi zise patetic, stând în picioare și ținând năsturelul de vin între cele trei degete ale drepte, unele parcă pentru a-și face cruce.

— Beu, zisem la rândul meu, în sănătatea ta și a noastră . . . Și amândoi, în picioare, el a „înghițit“ iar eu, am „beut“ și ne-am strâns cordial mâna.

— Ei, îți place? e bun nu-e așa?

— Delicios, îi apreciam specialitatea de vin. Numai că mi-e foame!

— Foame? Ai ghinion băete, — nu te credeam și hălos. N'am pentru tine, d'ale tale nimic! Îmi răspunse întunecat de îngrijorarea ce i-am pricinuit. Și ca cel ce a deslegat șarada duse palma repede la frunte și privindu-mă peste ochelari mi-se adresă.

— Ce-ar fi dacă te-ași îmbia cu mâncări d'ale mele. Uite, alege . . .

— Ași vrea o costiță . . .

— O costiță? . . . Ai și costiță, tot ce dorești . . . și-mi dete

un năsturel pe care îl înghiții mai repede de cum se așteptă, și, mai cerui unul.

— Las'o mai încet. Ori nu vrei să-mi mănânci toată provizia! Lasă-l să se dizolve . . . mă sfătui surprins de hăleala mea.

— Murătură ai? îl întrebam fără să-l ascult și cu gândul la costițe . . .

— Măratură! Ce-i aia? Mă întrebă holbat.

— Ceva varză, castraveți în saramură!

— Saramură, hm, saramură, nu știu ce-i aia . . .

— Ceva acru !

— Aaa da, noi nu mâncăm acru: strică stomacul . . .

— Atunci, păcat că măncați costițe făcu-i constatarea necăjit fiindcă n'avea ce-mi trebuia. Mai dă 'ncoa' un năsturel, . . .

D. Iorga se retrage?

Cine va urma la guvern?

Ziarele bucureștiene aduc ca sigură știrea, că prin luna Octombrie ne vom afla în fața unei schimbări a situației politice interne și că d. Iorga se va retrage, lăsând loc unui guvern Duca-Argetoianu.

În această privință ținem de interesant să redăm mai jos comentariile ziarului „Lupta“:

„Ce va urma după retragerea domnului Iorga.

S'a spus: un guvern Duca-Argetoianu.

Soluția nu e atât de simplă, cu alte cuvinte nu e atât de ușor de realizat. Din mai multe motive:

1. Fiindcă însuși partidul liberal nu este pe deantregul de acord cu această soluție.

O bună parte dintre frunții liberali, socot că tovarășia de guvernare cu d. Argetoianu ar strica foarte mult partidului.

Între concepțiile și politica d-lui Argetoianu și aceia a partidului liberal există deosebiri importante și o guvernare comună ar produce o confuzie de pe urma căreia nu liberalii ar avea un folos. Și la urma urmei, se întreabă acești prieteni liberali, de ce să remorcheze partidul pe domnul Argetoianu? În schimbul cărui avantaj? Pentru ce d. Argetoianu să poată spune apoi, că ne-a dus la putere?

Evident, d. Duca gândește altfel.

D-sa e astăzi în bună înțelegere cu ministrul de finanțe, și deocamdată s'ar părea că există un sprijin reciproc între d-nii Duca și Argetoianu.

Mulți prieteni sunt însă împotriva unei colaborări de guvern.

2. Un cabinet Duca-Argeto-

ianu, ar provoca o foarte puternică opoziție, și viața politică internă, în loc să meargă spre o normalizare, ar fi mai turburată ca oricând.

3. Și în sfârșit, un guvern Duca-Argetoianu nu e probabil fiindcă, după cum am mai spus astăzi guvernele nu pot fi rezultatul unor combinațiuni de culise, între diverși politicieni.

Imprejurările interne și mai ales externe trec pe deasupra acestor combinațiuni și indică ele țării guvernul care-i trebuie.

În reportagiile noastre anterioare, am arătat câteva din problemele care se pun astăzi în Europa și în cari România are un rol destul de important. Am vorbit despre o inițiativă a Franței pentru liniștirea economică a Europei, despre planul d-lui Maniu, despre acțiunea d-lui Titulescu și despre importanța tratativelor franco-ruse, pentru încheierea unui pact de neagresiune economică.

În fața acestor probleme, România nu se poate prezenta cu un guvern de echivoc în politică, slab, și cu o puternică opoziție împotriva sa.

E nevoie de un armistițiu, și de un acord și o colaborare.

Așa cum am mai afirmat și acum câteva zile, după retragerea d-lui Iorga, se va încerca din nou un cabinet, dacă nu de uniune națională, cel puțin de largă concentrare.

Și aceasta va fi deslegarea crizei. Formule de tranziție nu mai sunt posibile astăzi, și nici politicianiste.

— Băete, nu-mi fă pozna asta, c'o pățești rău: te umfli și crapi ca o broască... Ai mâncat până aici un kil de carne, mă băete... Căuta să mă prevină. Mai bea, și hai să continuăm unde am lăsat. Par'că îți vorbeam de mâncări și beuturi. Sunt așa cum le vezi. Dă, de bea!... Aașa...

El „înghiți“, eu „beui“. Sădeam față'n față. Culoarea rumenă ce-i apăr pe obraji îl prindea bine. Zâmbea. Zâmbii și eu. Beutura și mâncarea ne înveseli și ne împrietenii. Și vorbeam fără să ținem socoteală că ne desparte mai multe veacuri.

— Imi mulțumi și și par'că mai

adineaorea în altă limbă. Reveni el și să vezi fiindcă ți-am promis să-ți vorbesc de limba noastră..

— Bea, bea te rog... Omul viitor n-o vorbește limba mamei ci a tatii, îmi spuse după ce eu „beui“ iar el „înghiți“ — Și vorbim limba tatii ru numai de preferință ci și de drept.

Noi preferim limba scurtă — a genului masculin! M'ai înțeles, nu i așa? — Te, te rog bea...

Și eu „beui“ iar el „înghiți“.

Urmează.

(P—P.)

„Să ne temem de revoluție,“ „Să lucrăm pentru pace!“

Sub acest titlu, Dl. Pan. Halippa, fruntașul național-țărănist basarabean, publică un interesant și cuprinzător articol în care se oglindește starea faptică a trebuirilor obștești după scurta guvernare a „tehnicienilor“, apărut în confratele „Viața Basarabiei“, pe care îl redăm mai jos:

Drumurile pe care merge guvernul d-lui Iorga sânt din ce în ce mai greșite și ajung să trezească în oameni teama, ca nu cumva totul să se sfârșească cu o revoluție. Mai dăunăzi chiar lucrul acesta îl spunea fostul ministru de interne în guvernul generalului Averescu — d. Octavian Goga.

Ce-i de făcut în fața acestei primejdii, ce ne-ar amenința?

Guvernarea de astăzi a zdruncinat credința de care erau în sufleteți atâția cetățeni în țara noastră, în frunte cu Regele Țării, că puterile organizate ale națiunii ar putea să se unească toate pentru a birui grozava criză economică ce ne sărăcește și ne dărâmă țara. Astăzi, toată lumea s'a încredințat că înghițirea d-lui Iorga-Argetoianu nu-i un guvern de Uniune Națională, ci mai degrabă un guvern de dușmănie națională. Chiar și d. Duca a declarat în numele partidului liberal pe care îl conduce și care a colaborat, adică a tălhărit la alegeri cu guvernul d-lui Iorga Argetoianu, că se leapădă de această tovarășie și trece în opoziție.

În treacăt s'ar putea pune chestiune: ce opoziție poate să-i facă d-lui Argetoianu partidul liberal, care, dacă are 80 de mandate în parlament, le are din mila d-lui Argetoianu și cu ajutorul jandarmilor acestuia?

Dar nu această ne interesează. Ceia ce trebuie știut este, că lucrurile nu pot fi lăsate să meargă după voia și planurile nechibzuite ale guvernului, căci cu adevărat s'ar putea întâmpla ca într-o bună zi să ne trezim cu o dezlănțuire a nemulțumirilor populare care să ia înfățișarea unei revoluții. Să ne dăm seama, că vaiul nemulțumirilor crește mereu. Pricini și fapte pentru aceasta sânt destule... Să pomenim numai pe cele mai însemnate.

Prețul grâului și produselor țărănești scad mereu. Guvernul nădăjduise să urce prețul grâului prin legea care dă premii de zece mii lei pentru un vagon de grâu exportat în străinătate. Din nenorocire, această lege a sloborât și mai mult prețul grâului. Și ca culme a batjocurei premiile le încasează negustorii mari exportatori de grâu, iar țărani nu capătă nimic. Iar când vin la oraș și cumpără pâine din târg văd că pâinea s'a scumpit grozav, de nu mai înțeleg nimica și numai oftează de năcaz. Alături de țărani oftează amar și-și blastămă zilele muncitorii și meșteșugarii din orașe. Asta-i una.

Pe de altă parte, datoriile către bănci și cămătari îi apasă pe toți și pe târgoveți și pe săteni, dar mai ales pe aceștia. Este o jale să stai de vorbă cu dătornicii. Sunt mulți cari dacă și ar vinde toată averea, încă nu și-ar putea plăti datoriile. Și guvernul ce face pentru înlesnirea acestor nenorociți? Nimic. Bani aduși în țară de guvernul naț.-țărănesc pentru înființarea creditului agricol și pentru prefacerea datoriilor țărănești celor grele pe termene scurte și procente cămătărești, în datorii mai lesnicioase pe termene lungi și cu procente omeneste — banii aceștia au fost cheltuiți de guvern pentru alte cele, iar ca culmea acum decurând a găsit cu cale să ia în sâmbatul statului pagubele băncilor liberale făcute cu cumpărarea acțiunilor (hârtiilor) „Stelei Române“ Va să zică: pentru țărani guvernul nu găsește bani, iar pentru băncile liberale dă cu mână largă un miliard de lei pentru ca să le acopere pagubele făcute din speculă prostească și lăcomia nechibzuită!

Ce să mai vorbim de felul cum se încasează dările către stat? Este de ajuns să ne adueem aminte că percepții primesc pentru slujba lor, nu numai leafă, dar și premii procente la dările încasate!

Dar amărăciunea adâncă a satelor pentru că li s'au desființat primăriile și acum li se pun comisii interimare comunale din oameni nedoriti, despre care însuși ministru de interne d. Argetoianu știe că sânt din aceia cari își cumpără slujba pe bani plătiți unor politicieni cu trecere la regimul de astăzi fapt pe care d. Argetoianu l'a mărturisit într-o circulară dată dăunăzi prefectilor.

Dar ce-i de făcut? Cum să punem stavilă acestor lucruri dureroase care ar putea deschide calea unei revoluții?

Nu-i altceva de făcut, decât ca toți cei dornici de pace, și de viață orânduită după lege și dreptate, să se unească cu Partidul Național-Țărănesc care înfățișând țărănimea, este partidul cel mai dornic de liniște și pace, pentru ca cu puterile unite și organizate bine să ne apărăm dreptul la viață. Țara și țărănimea doarește propășire în pace și orânduire. Revoluția pe care doresc dușmanii statului, dar pe care o samănă de multe ori chiar guvernele nevrednice, nu poate atrage cu farmecele ei pe țărani dornici de muncă în liniște. Dealtfel se știe că revoluția, de care trebuie să ne temem, n'a fericit în Rusia nici pe muncitorii din oraș și fabrici: deci și aceștia trebuie să dorească pacea și munca în liniște. Ceia ce ne lipsește tuturor, este organizația vieții în stat după legi drepte care să chezășuiască tuturor dreptul la muncă și la pâine!

Pentru acestea să luptăm cu toții! Pentru toți legea cea mai sfântă să fie: nici muncă fără pâine, nici pâine fără muncă!

† Coloana bunului creștin

Sânta Marie Mică.

Ziua nașterii Precuratei Fecioare este zi de bucurie.

1. Zi de bucurie în cer. Dumnezeu iarăși a creat. A creat suflet, pe care nu l-a întunecat păcatul. Această creatură e sricioasă. Această lucrare a lui Dumnezeu e neatinsă. Dumnezeu creatorul iarăși va să zică: E moasă în întregime, e a mea în întregime și acest suflet strător astăzi pleacă pe căile vieții. Darul cel mai înalt, inger pădă deosebit, o deosebită purtare grije o însoțesc. Bucură-te, bucură-te, Fecioară proslăvită!

2. Zi de bucurie pe pământ. revărsarea zorilor. Am umbra noaptea și Soarele îl așteptam dărnice. În sfârșit ni s'au ivit aceste zori ca un suflu de aer în îmbrăcate în purpură împărătească. Ele prevestesc Soarele precum pornesc la cântări rîndurile pădurii în revărsat de soare așa se deșteaptă în sufletele stre cântarea de laudă și mulțămire. Sosit-ai, slavă ție, cei de sus lui Dumnezeu, c'ă s'au sosit, crepuscul dulce și frumos nădejdea vieții noastre! Tărie și încredere luăm noi Tine!

3. Zi de bucurie în creștinătate. În sfârșit se naște în viața Fecioare dumnezească, Împărăteasă a noastră, Sânta Marie Mică a noastră și cea dintâi și cea mai curată și cea mai puternică. E lumina noastră, e slava noastră. E în fruntea noastră, a mulțimii. Ce fac popoarele pentru împărăteasa ieșită din sângele lor? gate de istoria lor? Vieță și ge pentru Împărăteasa și Doamna Maria!

4. Zi de bucurie a vieții. A înmugurește vieța plină de tere, neprihănită, nestricăci. Aceasta este vestita vieță, doaba Bisericii, din care se va naște asupra noastră lumina naște toamna, când firea se sește să moară, însemnând, că firea gata de moarte se apăsă vieța plină de har și că viețuiesc întru Dumnezeu, să se teamă de veștețire. Pe aceea ne bucurăm de această bătoare de toamnă, a cărei destie e plină de putere vieță veșnică. „Nu mor — sufletul din mine — ci voi trăi“ P. O. —

D. Vasile Goldiș, fost ministru și președintele activ al Societății „Astra“ a demisionat acest post.

Demisia d-lui Goldiș, a anunțată printr-o scrisoare adresată comitetului „Astra“. d. Goldiș arată că motivul demisiei, este starea sănătății sale.

Citiți și răspândiți „Românul“

CĂRȚI
REVISTE

ZIARE
A F I Ș E

G. IENCI, ARAD

BULEVARDUL REGINA MARIA 12.

Organizați-Vă!

Cum, cum nu, Guvernul Partidului Național-Tărănesc a fost acum câteva luni concediat, Parlamentul singurul până acum liber ales și eșit din voința Poporului, disolvat.

Că, măsura sau procedura aceasta a fost legală sau constituțională, nu importă.

Cum, cum nu, după multe frământări, a fost încredințat cu formarea Guvernului Domnul Nicolae Iorga. Fără Partid și fără aderenti a intrat în alegerile generale din cari au eșit majoritățile și actualul Parlament. Cum și pe ce căi, cu ce mijloace, o știți Dvoastră, alegătorii mai bine.

Ce e drept, în Ardeal Guvernul actual a suferit o înfrângere, căci cu mici excepțiuni aproape fie care Județ și-a putut trimite un reprezentant (capul de listă) în Casa Țării, cu toate urgile comise în alegeri de sbirii pumnului tare a D-lui Argetoianu.

Să fim sinceri dacă, cu toate acestea am putut repurta o victorie, aceasta este a se mulțumi numai neclintitei încredere a Poporului în crezul politic și programul Partidului Național-Tărănesc, iar nici decum conducătorilor, căci defecțiunile ivite în unele Organizații ale Partidului Național-Tărănesc și lipsa de organizație au îngreunat mai mult lupta ce s-a dat în aceste alegeri, decât să fi contribuit la victorie.

Guvernul Iorga prin imensele greșeli comise până acum, va trebui azi mâine să plece.

Mai înainte poate decât vom crede, vom fi deci din nou chemați la luptă.

A intra din nou desorganizați cu defecțiuni în conducere județene, ar însemna a ne discreditat complet, căci Poporul azi din toate părțile strigă, strigă mai mult ca ori și când: „Cărturarilor, veniți în mijlocul nostru și organizați-ne armata alegătorilor!“

Putea vom noi neglija în timpurile aceste grele aceasta dorință? Eu cred că nu.

Șefii Organizațiilor să-și deschidă ochii. Politica strășului nu mai poate dăinui! Fiind la Guvern, eram totdeauna consolați că ajungând în opoziție ne vom reface cadrele.

Suntem la ora 12, dar până azi nu s-a făcut nimic.

Pentru a reface cadrele, în prima linie este necesar ca toate Organizațiile să se debaraseze de toate elementele dubioase, de toți acei membrii — fie chiar și foști deputați și senatori cari neînțele gânduri și chemarea și-au folosit mandatul și situațiunile pentru afaceri personale, neglijându-și complet alegătorii și circumscricțiunile respective Plasele pe cari le-au reprezentat și prezintă.

Nu vreau să numesc Organizațiile ai căror șefi sau conducători n-au stat la înălțimea chemării lor.

Să luăm de ex. un Județ, hai să zicem Județul A. Să punem întrebarea Președintelui acestei Organizații: De câteori în ultimii ani și-a convocat Comitetul ju-

dețan? Să-l întrebăm; cine-i sunt șefii sau președinții Organizațiilor de Plasă?

Să-i punem întrebarea șefului din Județul zicem H.: câți deputați sau senatori au luat contact cu Poporul prin dări de seamă în timpul guvernării noastre?

O alegere să aseamănă unei bătălii în care fiecare soldat, pluton, companie etc. trebuie să-și cunoască conducătorul, trebuie să-și cunoască căpitanul.

Să întrebăm zicem iarăși de expreședintele Organizației Județului A. F. sau Z. Știe dânsul sau știu Plasele acestor Județe sub a cărui comandă vor merge mâine soldații lor la luptă și cine va fi căpitanul lor?

Să nu ne închinăm adevărului: ori ce om căruia îi zac sincer la inimă interesele Partidului, v-a trebui să răspundă că: nu.

Să lăsăm la o parte în politică și la reorganizarea cadrelor noastre ori-ce interese personale, legături familiare sau prietenești și animozități, ținând mai presus de toate crearea unor cadre conduse de oameni desinteresați și complet devotați idealului Partidului Național-Tărănesc.

Este inadmisibil că într-o luptă care o vom da în viitor, un ginere sau, nepot sau prieten sau neam să fie încredințat cu o comandă dacă odată s-a discreditat sau s-a arătat nedemn în luptele trecute sau în reprezentarea alegătorilor cari i-au încredințat un mandat folosind acesta numai pentru afaceri;

Centrul conducerii noastre ani de-a rândul ne-a îndrumat a ține strânsă legătură cu Poporul, intrunindu-ne în adunări.

Oare câte de acestea s-au ținut în Județe să zicem earăș de pildă în județul A. sau Z.

Dacă la alegerile generale — cari cu siguranță vor avea loc poate mai înainte de cât credem — nu vom ține cont de cele expuse mai sus, pe cât cunoaștem noi azi spiritul poporului, nu vom putea conta la un rezultat satisfăcător.

N'am aspirațiuni nici veleități nici măcar de căpitan dar ca simplul soldat când plec la luptă trebuie să pretind să știu cine mă conduce.

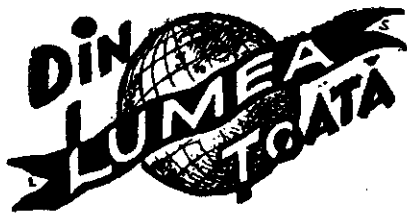
Apelez deci cu toată insistența la simțul de răspundere al conducătorilor noștri, cerându-le o reorganizare grabnică a tuturor forțelor cinstite a Partidului, eliminând din pădurea cea mare a brazilor și stejarilor sănătoși, uscăturile.

Pentru lupta care ne așteaptă: deci Organizați-Vă!

General Alexandru Vlad
fost deputat,

Comercianți!

Când merg afacerile vine clientul singur. Când nu merg trebuie să-l căutați. Folosiți publicitatea noastră pentru atragerea clientului.

Senatul statului New-York din Amerika a aprobat pentru șomerii un ajutor de douăzeci milioane dollari. Senatul a mai hotărât instituirea unui consiliu economic, care să coordoneze producția și consumația Statelor Unite.

La 1 Septembrie s'a deschis la Geneva sesiunea consiliului Societății Națiunilor, sub președenția d-lui Leroux, ministrul de Externe al Spaniei.

Printre principalele chestiuni înscrise în ordinea de zi a acestei sesiuni, figurează crearea creditului agricol internațional, chestiunea uniunii vamale austro-Germane și o nouă cerere de împrumut a Austriei. După toate probabilitățile, chestiunea uniunii vamale nu va mai veni în discuție, fiind amânata după cererea delegației austriece pe timp nedeterminat.

Consiliu va lua ultimele dispozițiuni în vederea deschiderii conferinței generale a dezarmării, în Februarie viitor.

Un groaznic cu tremur de pământ a avut loc Luni în Belugistan. Cutremurul a durat 48 de ore. În prima noapte au avut loc 63 de zguduituri, iar în ziua următoare alte 200. Peste 100 de comune, precum și orașele Muchi, Pamir și Abigu sunt complet ruinate. Peste finuturile devastate de cutremur mai multe escadrole de avioane au circulat tot timpul zilei aruncând sinistralități pachete cu alimente și îmbrăcăminte. Circulația este complet întreruptă. Pagubele sunt foarte mari.

Din cercuri politice bine informate ziarul „Lupta“ anunță că actualul guvern al ritmului nou, se pregătește de plecare grăbindu-se peste măsură în ce privește unele afaceri urgente de lichidat. În acest scop, guvernul dlui Iorga intenționează a convoca parlamentul în sesiune extraordinară pe data de 10 Septembrie a. c. pentru a fabrica unele legi cu caracter important. Printre aceste legi se află și proiectele în ce privește bugetul și monopolul de spirt și de zahăr, cari se vede că nu mai pot suferi nici o amânare.

La 1 Septembrie a intrat în vigoare noua convenție comercială româno-maghiară, încheiată în 13 August a. c. Convenția prevede mari favoruri în ambele părți.

Guvernul anunță normalizarea - Țara n'o crede.

Presa guvernamentală se zbate neconținut să convingă lumea, că viața economică și financiară a țării a trecut peste criză, ba unele gazete, la inspirația factorilor conducători ai finanței, afirmă chiar, că totul a intrat în făgașul normal, datorită măsurilor luate de „experți“. Probabil, acestea deducțiuni își au drept bază situația „Stelei“, a câtorva bănci liberale și a „Jockey Clubului“ asanate pe spinarea Statului, fiindcă nu ne vine să credem ca ele să fie fondate pe ecoul de mulțumire a populației întregi și cu atât mai puțin a agricultorilor.

Nu o spunem aceasta pentru că noi nu ne-am bucura de o normalizare, ci fiindcă afirmația e preratură și inexactă. Imbunătățirea situației — de care în împrejurările actuale nici vorbă nu poate fi — o judecăm după starea de spirit, a tuturor conviețuitorilor cari toți avem nestrămutata dragoste de avutul nostru muncim cu zel și producem, însă fără să avem vreun profit din toată truda noastră. Iată ce am cules din gura mai multor agricultori: Mă străduiesc din răsuputeri și îl văd și pe vecinul, cum se chinuie, cu răbdarea de asin, ca să-și plătească dările, dar zadarnic, nu are câștig. Câștigul ce l-am avea, el este introdus prin lege în buzunarul Neumanului. Leipnickerului, și a celorlalți norocoși samsari, iar eu, și el și alții ca și mine, cari muncim din noaptea la noapte și asudăm în arșița soarelui și cărora ni-e dragă glia strămoșească, trebuie să ne atingem de avut, ca să-l prădăm pe preț de nimic, pentru ca să fim la rând cu darea, să plătim camăta și să nu ne vină doba. Am auzit că un bănașan năcăjit bietul că nu și-a putut vânde grăul nici cu 120 Lei maza a preferat să-și răstoarne caru în Bega, decât să-l mai ducă acasă.

Grăul, fără preț, vitele eftine, Statul nu dă de lucru, atunci dar cum pot eu, plugar, să zic că-mi merge bine? Și ca mine e tot satul. Și apoi câte sate sunt!?

Până acum mai mergeam la oraș, mai puteam cumpăra câte ceva, dar acum, zău că nici bani de tren nu am și așa mi se plânge — zice — fiecare, cu câți mă întâlnesc. Prețurile la marfa de care avem noi lipsă sunt aproape tot așa de mari cum au fost când grăul era 1000 de Lei și părechea de boi 40 mii.

Apoi dacă eu și toți cei ca și mine nu cu parăm nimic, cum și din ce trăiește negustorul, cui îi mai vânde fabricantul și cum noi toți îi mai putem plăti Statului dările?

Poate domnii funcționari să mai cumpere ceva. Dar cum cîtesc din ziare, guvernul „technicienilor“ în loc ca să mărească puterea de cumpărare a consumatorilor, intenționează, nu numai să mențină curba de sacrificiu, care conform legii ar expira în anul acesta, ci să mai facă o

nouă reducere la personal. Ci că astfel va face ecoeomii bugetare. Dar întreb eu, că atunci noi bieți contribuabili sleiți deabinelea, vom plăti mai puțină dare? Atunci dar cari sunt înlesnirile și cum să ajută țara?

Oare, ce credeți, dacă a fost un an rău și nu am avut rod, mă voi reface eu dacă îmi vând uneltele și în anul viitor dau drumul slugilor, ca să nu am așa mare cheltueală?! După părere a m-a de țărăn neștiutor, așa cred că ar fi mai bine, dacă potrivesc astfel lucrurile, ca să-mi îngrăș pământul și să-mi asigur printr'o muncă chibzuită un rod cât mai mare în anul ce vine. Ar fi o greșală să reduc brațele de muncă și să las pământul improductiv numai pentru a câștiga cheltuețile. Cam tot așa cred să se întâmple și în gospodăria mare a Statului.

Deci mai multă chibzuință, mai mult interes pentru noi agricultorii, cari suntem și producători și consumatori și apoi slugi bine plătite, că pe lângă că își îndeplinesc mai conștiincios și mai cu mult rezultat datoria, mai e partea bună că măbind consumația, indirect, mână apă pe moara Statului, care acum se sbate în sec.

Noi știm că guvernul dlui Maniu a început să înfăptuească dorințele mulțimii, dar a fost întrerupt înainte de a și fi realizat programul și de ceea credem, că singur, partidul național-tărănesc este acela, care va scoate carul statului din noroiu.

Astea sunt părerile populației și nu încapă îndoială, că sunt sănătoase. Băr.

Consfătuire național-țărănistă la Cluj.

„Ziarul „Lupta“ anunță, că pentru ziua de 9 Septembrie d. Alex. Vaida, care conduce partidul național-tărănesc în Ardeal, a convocat o consfătuire a ardelenilor, la care vor participa foștii miniștri, foștii parlamentari și șefii organizațiilor de aici.

Locul unde se va ține consfătuirea nu s'a fixat până acum fiind vorba de trei localități, de Cluj, Geoagiu și Sovata.

În cercurile politice, consfătuirii convocată de d. Vaida i se atribuie o mare importanță politică, în ea hotărându-se în afară de reorganizarea partidului și lupta de răsturnare a guvernului.

Deasemeni se pare că se va discuta cu această ocazie și problema revenirii d-lui Maniu.

Abonații noștri sunt rugați a achita abonamentul la ziar. Ori-ce sumă, cât de mică, o primim cu mulțumire. Administrația „Românului“ Arad.

Săptămâna

ABONAMENTUL.

anual 160 Lei
Pentru autorități, întreprinderi și instituții
anual 250 Lei.
Publicații, și alte inserații oficiale, cuvântul 2 Lei. Publicații și inserații mai mici de 25 cuvinte, taxă fixă 50 Lei.
Reclame, pe cm. patrat 4 Lei.

CALENDARUL ORT.

- 7 — Luni
- 8 — **Marți Sărbătoare Religioasă.**
- 9 — Mercuri
- 10 — Joi
- 11 — Vineri
- 12 — Sâmbătă
- 13 — **Duminică,**

Căutăm corespondenți harnici în centrele de plasă: Pecica, Sântana, Ineu, Bălmași, Șiria, Radna, Sebiș și Chișineu, a se scrie la ziar trimițând articole și informațiuni de probă.

Anunțăm cu plăcere colaborarea la ziarul nostru a vrednicului preot F. Codreanu la „Coloana bunului creștin“.

La 1 Octombrie, când va intra în vigoare mersul trenurilor de iarnă, se va introduce iarăși orarul Europei Orientale în locul celui a Europei Centrale, introdus în Primăvara anului aceasta și deci dela această dată se vor muta înainte cu o oră toate ceasornicele.

Societatea de telefoane Morgan are trimiși în localitate specialiști pentru a pregăti proiectul pentru instalarea centralei telefonice automate. După cât suntem informați lucrările vor începe abea anul viitor.

Firma „Mercantil“, magazin de covoare din localitate ajungând în stare de insolvență a depus Tribunalului cererea de concordat preventiv, arătând 9.300.000. — Lei active față de 3.300.000. — Lei pasive. Firma oferă creditorilor o cotă de 100 procente în timp de 15 luni.

O delegație a pensionarilor din întreaga țară întrunită la 1 Septembrie în Capitală a adresat o lungă telegramă de protest M. S.

Regelui la Sinaia plângându-se pentru neachitarea penziunilor.

În cercurile ministerului de finanțe se afirmă, că viitorul buget va fi redus la suma de 25 miliarde. Tot în aceste cercuri se mai afirmă că cele mai mari sacrificii și amputări se vor face și de astădată la capitolul „personal“. Astfel, în urma acestor svorniri tot mai insistente, cercurile politice și funcționărești, cu toată desmințirea ministerului de finanțe, continuă să creadă că pe lângă o mulțime de desființări de posturi, se vor reduce din nou lefurile funcționarilor.

Dr. Dumitru Cosma Medic primar de județ și-a reluat consultațiunile. Consult zilnic 11-12 și 3-5. Strada Ioan Calvin No 6.

Sfaturi

— Ferește-te a-ți aprinde țigara lângă stoul de pae,
— Nu te ncrede 'n nime. fă-ți treburile singur.

— Nu-ți da sudoarea de pomană. A-ți-l vinde eftin grâul, e, ca și cum n'a fi lucrat nimic.

— Cine vrea ca să te nșale i-a-l cu bâta la ocară !..

— Nu-ți uita de sf. Duminică.

— Ce poți Luni, nu lăsa pe Marți...

— Lasă tânguitul pe babe, și nu te mândri ca o fată mare !

— De vei vrea s'ajungi departe nu uita s'o iai d'a nctelul...

— Ține la partidul tău și la oamenii tăi. A avea o conștiință și o credință, zău, face mai mult ca sărutarea lui — Juda !

— Celui vorbăreț, crede-i de vrei, celui ce tace crede-i și de nu vrei,

— În toate împrejurările, să faci ! — Șăzând să nu te vadă nimeni...

Citiți și răspândiți „Românul“

S P O R T

România (Liga N-W)-Germania (Baltică) 5:1 (1:0)

Echipa română ovaționată. Arădanul Albu, Sepi și Bodola cei mai buni internaționali români.

În urma victoriilor strălucite reputate asupra Poloniei și Lituaniei, unsprezecele români s'a oprit la Danzig, unde asupra excelentei echipe germane a eșit învingătoare la 5-1.

Deși unsprezecele români format din cei mai buni oameni ai ligii de Nord și de West, ei au reprezentat cu drept cuvânt puterea footballului românesc, făcând o partidă din cele mai frumoase și fără precedent în șirul succesorilor naționale.

Diferența apreciabilă de puncte, manifestările spontane ale spectatorilor, cronicile ziarelor germane pe urma emulării dela Danzig confirmă bunul renume pe care România și la cucerit în timp relativ scurt în turneul baltic.

După Varșovia, Danzigul a fost orașul care a primit și sărbătorit mai sportiv pe footballistul român așa cum i-se cuvenea.

În tot timpul cât a decurs jocul, germanii — cari în ce privește footballul sunt cei mai obiectivi — au ovaționat lung și repetat succesele tehnice ale jucătorilor români, pe cari i-a respălit prin admirația rezervată claselor celor mai ridicate.

Înaintașul Sepi, Bodola, și fundașul glorist arădan Albu, au fost cei mai valoroși oameni pe teren, prezentând cu adevărat ceiace este mai select și superior în arta footballului. Ceilalți echipieri ro-

mâni au fost străluciți, în o formă ce n'au prezentat nici când la asemenea spectacole.

Energia și repeziciunea pusă în repetatele atacuri a făcut ca din început succesul să fie asigurat, României și a menținut nivelul inițial până'n sfârșit.

Cele trei goaluri marcate de universitarul clujan Sepi, precum și cele două marcate de Bodola, erau „bombe“ în fața căroră portarul german n'avea decât de constatat.

Compartimentele apărării au funcționat prompt între cari figura blondă a fundașului Albu a atras privirea germanului admirator, apărând ușor și cu o siguranță neintrecută în bătăile lungi și utile. Siguranța porții se datorează vigilenței sale de vultur. Aradul poate avea mândria de a fi prezentat un astfel de „om“ în fața lumii. Pentru succesul avut și pe lângă mulțumirea de sine de care poate fi pătrunsii spunem ânărului arădan un: bravo! singura expresie de mulțumire unită cu dorința ca acestui succes să-i urmeze alte și alte succese pentru ai mări gloria de până acum.

Cu această victorie s'a pecetluit definitiv un renume al footballului român, cunoscut până la marea baltică, și ridicat prestigiul vieții sportive române la locul unde i-se cuvine.

O selecționare tot atât de corectă și în alte ocaziuni va asigura gloria echipei române.

Formația: Satmari, Burger, Albu, Borbil, Steinbach, Ciolac, Glancman, Covaci, Sepi, Bodola, Cocu.

Rezultate locale.

Muncitorii — Gloria 6:2 (4:1)

Stăruința — C. A. A. 1:1 (1:0)

Hachoaș — Macabi (Oradea) 0:0

Rezultate în țară.

Cluj

Universitatea — Ujpest 5:4 (3:2)

Timișoara

Ripensia-Ind. Lănei 12:2 (3:2)

Banatul — Unio 6:2 (3:2)

Oradea

Crișana — C. A. O. 3:0 (1:0)

Rezultatele din Străinătate

Belgrad

Hungaria — Beogradsky 3:3 (2:1)

Hungaria-Jugoslavia F.C. 6:3 (2:1)

Zagreb

Concordia—Ferencváros 2:2 (2:1)

B-pest

Vasasas — Sabariv 3:1 (3:0)

Nemzeti — Atila 3:2 (2:1)

Praga

Madrid — Praga 1:1 (1:1)

Pentru „Gloria“.

Cine a fost Duminică de față la emulațiunea „Gloriei“ cu „Muncitorii“, a putut fi convins că nu era vorba de un „joc“ în înțelesul „footballistic“ al cuvântului.

Gloria n'a jucat ! n'a jucat că n'a voit ! Gloria joacă când luptă, și Duminică n'avea pentru luptă.

Nu vă desamașiți fraților ! La 6 Septembrie „Gloria“ se va îmbrăca în blindurile ușoare de luptă. Atunci Gloria adevărată va juca. Atunci încep campionatele, și „Gloria“ trebuie să fie campioană glorioasă, fiindcă Gloria când luptă, luptă cu glorie !

Gloria are mult de luptat, dar de acu înainte. Și ca înaintea luptei ceremonia să fie completă trebuie să luăm curaj din gloria și înfrângerile „strămoșilor“. „Gloria“ era campioană, nu numai locală, regională, ci națională. Eram mândri, toți ne făleam. Ba Gloria a și căzut față de U. D. R. Elhei !

Să ne amintim zilele de glorie ! Gloria a fost și o să mai fie ! Pe lângă ea cu toți românii, singura echipă a noastră, și cu încredere în ea săi zicem: că de acu în colo „Glorie“.

ardeo ! ardeo ! ardeo !

Cinema CENTRAL

Duminică 6 Septembrie

Comedie excelentă

cu HARRY LIEDKE
HANS JOUNKERMANN
MARIA PAUDLER

„Capitanul de Corvetă“

Reprezentarea în Dum. începe 5, 7, 9.

Acșițați abonamentul!

Primăria comunei Cermei. Nr. 1302/931

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 1 Octombrie 1931 se va vinde prin licitație publică prin strigare 2 vieri comunale, neapți pentru reproducție.

Licitația va avea loc în piața săptămânal din com. Cermei. Cermei la 28 August 1931.

Primăria com. Cermei.

Cărți literare și didactice
la **Librăria CONCORDIA**
ARAD, Str. Eminescu 10.
Tocuri rezervoare moderne și eftine. Asortiment bogat în rechizite de scris.